

PROPISI EVROPSKE UNIJE

DIREKTIVA O ODGOVORNOSTI ZA DEFEKTNE PROIZVODE

Evropska unija donela je Direktivu o odgovornosti za defektne proizvode (*Council Directive 85/374/EEC 1985 /on approximation of the laws, regulations and administrative provisions of the Member States concerning liability for defective products*). Direktiva je za proizvođače predvidela odgovornost bez krivice, to jest objektivnu odgovornost kada se utvrdi da su njihovi proizvodi bili defektni. Pod proizvođačem Direktiva podrazumeva sledeće:

- proizvođača sirovina, gotovih proizvoda i njihovih delova
- uvoznika sirovina i proizvoda
- lica koja sirovine i proizvode puštaju u promet za koje se ne može utvrditi njihovo poreklo.

Za sva navedena lica predviđena je solidarna odgovornost. Proizvod je defektan ako potrošaču ne pruža bezbednost koja se od proizvoda očekuje. Direktivom je obuhvaćeno sledeće:

- predstavljanje - prikazivanje proizvoda
- razložno korišćenje proizvoda
- vremenski raspon u kome se proizvod može koristiti.

Za utvrđivanje odgovornosti proizvođača nije potrebno dokazati nehat proizvođača. Proizvođač ima mogućnost da izbegne svoju odgovornost ukoliko dokaže sledeće:

- da se defekt dogodio posle stavljanja proizvoda u promet
- da proizvod nije proizveden kako bi se prodavao radi ostvarenja profita
- da proizvod nije proizveden u vreme kada je proizvođač bio preuzeo proizvodnju
- da je proizvod proizveden u skladu sa obaveznim propisima

- da naučno i tehničko znanje u vreme proizvodnje nije moglo da identifikuje defekt
- da je postojao defekt u delu drugog proizvođača koji je u proizvod ugrađen.

Direktiva se primenjuje kad nastupe sledeći slučajevi:

- smrt ili povreda lica
- materijalna šteta na imovini koja se privatno koristi.

Predviđen je rok zastarelosti od tri godine, računajući od dana kada je povređeno lice saznalo za štetu, defekt i identifikovalo lice koje je proizvelo defektni proizvod. Proizvođač ni u kom slučaju neće odgovarati posle isteka roka od 10 godina računajući od dana kada je proizvod stavljen u promet.

Direktiva izričito predviđa da će nacionalni propisi koji uređuju građansku odgovornost i dalje moći da se primenjuju. U vezi sa navedenom direktivom, Evropska unija donela je i druge direktive koje su u ovoj oblasti važne.

Direktivom o bezbednosti proizvoda (*European General Safety Directive /2001/95/EC*) obuhvaćeni su skoro svi proizvodi koji se u Evropskoj uniji prodaju. Ona od proizvođača zahteva da korisnike proizvoda snabde relevantnim informacijama koje će im omogućiti da sagledaju rizike koji u proizvodima postoje. Direktiva takođe od proizvođača zahteva da sa tržišta povuče proizvode za koje se utvrdi da su defektni i da odmah o tome obavesti potrošače.

Direktiva o odgovornosti za proizvode (*Product Liability Directive /85/374/EEC*) predvidela je objektivnu odgovornost za sva lica uključena u proizvodnju u slučaju da defekt u proizvodu za posledicu ima smrt lica, njegovu povredu ili imovinsku štetu.

Pod proizvođačem Direktiva podrazumeva proizvođača sirovina, proizvođača proizvoda i njegovih delova, lica koja lepe etikete na proizvodima, uvoznike i lica koja u promet stavljaju proizvode za koje se ne može utvrditi njihov proizvođač.

Direktiva o jemstvu za proizvod (*Product Warranty Directive /1999/44/EC*) doneta je kako bi se utvrdila minimalna zajednička pravila za proizvode koji se prodaju u državama EU i obavezuje sve kompanije koje prodaju svoje proizvode u Evropskoj uniji. Kompanija je odgovorna potrošaču ako roba ne odgovara standardu kada je potrošaču isporučena pod uslovom da je potrošač za to znao kad je zaključio ugovor ili se razumno može pretpostaviti da je s tim bio upoznat.

Direktiva za defektne proizvode ponovo je u razmatranju. Defekt se posmatra sa stanovišta „očekivanja potrošača“, naročito iz ugla budućih sudskih sporova.

Evropska komisija donela je 1999. zvaničnu belešku o ovome (*Green Paper and the Future of Product Liability Litigation in Europe*). Cilj koji se želi postići jeste da se uspostavi balans između zaštite potrošača i očuvanja inovacija i razvoja proizvoda. Pod lupu je stavljen teret dokaza. Da li će farmer biti odgovoran za posledice nastale zbog toga što je prodao goveče za koje se utvrdilo da predstavlja „ludu kravu“? Predmetna materija je u razmatranju.

Izvori

- Product Liability Directive, http://en.wikipedia.org/wiki/Product_Liability_directive, 14. 7. 2013.
- http://europa.eu/legislation_summaries/consumers_safety/132012_en.htm, 14. 7. 2013.
- Emergo Group, <http://www.emergogroup.com/resources/articles/other-european-directives>, 14. 7. 2013.
- Manhattan Institute, Global Liability Issues, http://www.manhattan-institute.org/html/gli_1.htm, 14. 7. 2013.

Dr Zoran D. Radović